

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Piine pentru suflet

Rugăciune și răspundere

În timpul sfintului post al Paștilor, Biserica ne îndeamnă și ne cheamă în același timp să întărim sufletul prin exercițiul rugăciunii pentru ca să poată stăpîni și conduce acesta trupul spre înfrînare și săvîrșire de fapte bune. Este știut că lupta între bine și rău în om se dă întîi în interiorul lui și numai dacă acolo forțele binelui și libertatea interioară se instaurează se poate face ordine și se pot călăuzi pe drum bun acțiunile exterioare.

De aceea Sfintele Evanghelii citite la Sfînta Liturghie în duminicile dinaintea postului ne vorbesc în mod stăruitor despre rugăciune ca despre o putere spirituală care aduce liniște, fericire și mîntuire.

Vameșul s-a întors mai îndreptat la casa sa decît fariseul, fiindcă rugăciunea lui smerită pentru iertare a biruit mulțimea păcatelor.

Rugăciunea stăruitoare și plină de credință a femeii hananiene a dus la tămăduirea fiicei ei, arătîndu-se în același timp ce mare valoare are rugăciunea unuia pentru altul.

Strigătul rugăciunii fiului pierdut către tatăl său a scos la iveală marea iubire iertătoare a lui Dumnezeu, precum și faptul că e mai puternică iubirea lui Dumnezeu decît puterea păcatului. Învățăm din această minunată pildă că nimeni nu are dreptul să se îndoiască în bunătatea lui Dumnezeu.

Rugăciunea este o tensiune a sufletului omenesc spre Dumnezeu.

În general ea este o cerere, un strigăt după ajutor de la Dumnezeu: „Doamne strigat-am către Tine auzi-mă, auzi-mă Doamne cînd strig către Tine.” Este drept că unul din izvoarele rugăciunii este durerea, sint situațiile de limită în care ajungem adeseori, împrejurările în care ne dăm seama că singuri nu putem ieși biruitori din atîtea situații. Aceasta o arată experiența vieții.

„Un om simplu ca și un intelectual îl simte pe Dumnezeu aproape de el în rugăciune așa cum simte căldura soarelui sau parfumul florilor” a spus vestitul medic Alexis Carrel care a scris

minunata carte: „Omul ființă necunoscută.”

Dar durerea singură nu poate explica și nu poate susține rugăciunea. Ea se întemeiază pe credință și iubire de Dumnezeu fiindcă rugăciunea este o punte între om și Dumnezeu. De aceea rugăciunea de cerere se preface în rugăciune de mulțumire, în contemplație și în preamărirea lui Dumnezeu.

Meritul mare al creștinismului este acela că a făcut cunoscut pe Dumnezeu aproape de om, că Dumnezeu în creștinism nu a rămas ceva inaccesibil ca la filozofi și nici un Jupiter Tonans ca în păgînism.

A te ruga înseamnă a recunoaște că Dumnezeu e Tatăl tău și a face efortul de a te întoarce acasă în căldura căminului familial.

Mulți poate cred că rugăciunea este un lucru simplu, că a te ruga e cel mai ușor lucru, uitînd că pentru a te ruga se cere un mare efort. Cînd se ridică avionul în văzduh el folosește o mare cantitate de energie, tot astfel cînd sufletul vrea să se înalțe din zona celor pămîntești are lipsă de o mare putere spirituală. Apostolii L-au rugat pe Mîntuitorul zicînd: „Doamne, învață-ne să ne rugăm.”

Rugăciunea pretinde un elan deosebit. Fie că este după formă, citeva cuvinte spuse în fața icoanei, fie că îmbracă forma măreață a coralelor din bisericile catedrale, ea înseamnă un elan spre Dumnezeu, pe care nu-l poți avea fără efort, fără efortul de a avea liniște în suflet. Pentru că atunci cînd te rogi faci efortul de a împlini voia lui Dumnezeu, de aceea s-a spus pe drept cuvînt că cea mai perfectă rugăciune este împlinirea voii lui Dumnezeu.

Este drept să ceri lui Dumnezeu să-ți ajute să obții ceva ce îți este necesar, folositor mîntuirii trupului sau sufletului, dar este de-a dreptul absurd să ceri să-ți împlinească un capriciu sau să te rogi să pedepsească pe cineva, cum din păcate se mai poate auzi.

Părintele VASILE

(Continuare în pag. a 2-a)

Temeliile pocăinței

Sînt momente în viața credinciosului în care el simte trebuința de a face ceva pentru a scăpa de sub greutatea păcatului care-i apasă sufletul; trebuința unei înnoiri și curățiri lăuntrice. Dar el nu știe prea bine ce și cum trebuie făcut spre a săvîrși adevărata pocăință. Este de trebuință deci, să arătăm, pe scurt, citeva din temeliile pocăinței; în ce constă adevărata pocăință. Răspunsurile la această întrebare diferă după ideea pe care creștinii și-o fac despre pocăință, despre felul cum trebuie ea făcută spre a fi folositoare de suflet.

Cea dintîi temelie a pocăinței este smerenia, pe care Sfîntii Părinți o numesc smerită cugetare, întinzînd cuprinsul ei la omul lăuntric, la „cugetul inimii” omului în care trebuie să se găsească întotdeauna această virtute fără de care nu poate exista adevărata pocăință. Nu întîmplător — credem — între cele trei duminici premergătoare Sfîntului Post

al Paștilor, în cea dintîi, Biserica noastră a rînduit să se citească Evanghelia cu pilda despre vameș și fariseu. Ea vrea să ne învețe și prin aceasta că temelia pocăinței adevărate este smerenia, acea virtute care a făcut pe vameșul păcătos să se întoarcă „mai îndreptat la casa sa” decît fariseul ale cărui fapte bune și-au pierdut prețul mîntuirii prin mîndria cu care le-a expus înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor în rugăciunea sa din templu. Ea este „culoarea de fond” a tabloului pe care, din culorile virtuților, se zugrăvește chipul nostru lăuntric.

Sfîntii Părinți laudă smerenia despre care spun că pe mulți i-a îndreptat fără osteneală mărturisind despre aceasta tilharul de pe Cruce, vameșul și Petru Apostolul și alții mulți, și osîndez mîndria care a pierdut pe mulți, chiar după îndelungate osteneți și fapte bune, începînd cu îngerii căzuți. Ce fel de pocăință poate

face un creștin care, semeț în țînută și în vorbe, disprețuiește pe semenii săi, pe care îi numește „din lume”, ca și cum el n-ar fi „sub aceeași osîndă” a ispitelor și patimilor din lumea în care trăiește. Fără a depune nici cel mai mic efort în lupta împotriva patimilor, fără nimic din ceea ce numim „asceză”, declară că „a primit” Duhul Sfînt, că este „mîntuit”. Dar pînă cînd patimile te învâluie și tu nu depui nici cea mai mică strădanie de a le plivi din grădina sufletului, cum poți spune că ai „primit” pe Duhul Sfînt?

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a spus: „Pe oameni după roadele lor îi veți cunoaște, căci nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune” (Matei 7, 16—20); iar roada Duhului este — după Sfîntul Apostol Pavel „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare... blîndețea, înfrînarea, curăția...” (Ga-

Prof. dr. Gheorghe Lițiu

(Continuare în pag. a 4-a)

De la Ioan citire

Lecție de logică într-o școală de orbi la minte

Despre nimeni mai mult decît despre un orb din naștere vindecat la maturitate, nu se poate spune mai cu îndreptățire că s-a născut a doua oară. Miracolul formelor, în varietatea lor infinită, năvălind de pretutindeni în ochii lui deschiși, e cu totul altceva decît contactul mărginit de pînă atunci, al degetelor, cu relieful perceput cu bucățica, niciodată în ansamblu. Miracolul spațiului, al perspectivei și al infinitului, al dimensiunilor, al lui „sus” și „jos”, „aproape” și „departe”, al zenitului și nadirului, toate îl scot dintr-odată din el însuși și îl proiectează în afară, într-o libertate fără limite, într-o dăruire, într-un extaz, într-o imensă fericire a stăpînirii acestei stihii care pînă atunci îl strîngea din toate părțile, îl primejduia, îl dușmănea, îl domina și îl înfricoșa.

Miracolul culorilor i se deslușește în sfîrșit și vederii. Pînă atunci doar auzise culorile, și ne putem ușor imagina cum poate arăta un trandafir auzit, sau un albastru de cer instelat redus la cuvînt. Învăța culorile cu aviditate, cu lăcomie de flămînd fără sațiu. Află cum e roșul roșu, verdele verde și albastrul albastru. Și află mai ales cum e albul. Descopere că nu știuse decît cum era negrul. Copleșitor miracolul albului, al luminii! Descopere acum că nu știuse decît cum era întunericul.

Vede cum e un om, un copac întreg, o pădure, o casă, un copil, un chip frumos. Abia acum înțelege sensul acestui cuvînt: „frumos”, și se simte învîluit de magia frumosului, căci dintr-odată simțămînte nemaiîncercate se nasc în el, copleșindu-i inima pînă atunci rece, la fel de oarbă ca și ochii, redusă doar la rolul de pompă biologică.

*

Iisus a întîlnit un orb din naștere (Ioan 9, 1—41) și i-a deschis fereastra ființei lui năpăstuite, incomplete, spre toate aceste miracole, umplîndu-l de fericire, dăruindu-l cu infinite noutăți și cu frumusețile lumii. I-a redat vederea la care avea dreptul și pe care n-o avusese niciodată. I-a fost dat însă bietului om, abia intrat în lumea oamenilor care vîd, în lumea oamenilor întregi, să descopere pe loc și, fără îndoială, cu mare tristețe, că mai există și alte feluri de a nu vedea, anume mărginiri și neputințe ale minții, incapabile să țină cumpăna dintre adevăr și minciună, dînd cu ușurință pe cel dintîi drept cea din urmă, și pe cea din urmă drept cel dintîi.

Auzind de minune, fariseii care urmăreau din umbră tot ce făcea Iisus, l-au și chemat pe cel vindecat la o anchetă de urgență. Erau siguri că vor mai adăuga citeva piese de vinovăție la dosarul pe care i-l pregăteau lui Iisus pentru marea judecată pe care în taină o pusese la cale. Era sîmbătă și, potrivit Legii, era oprit cu desăvîrșire lucrul mîinilor, sub aspră amenințare cu pedepse pe măsura greșelii. Iar greșala era: lipsă de respect față de Dumnezeu. Crimă de les-divinitate.

Era sîmbătă, și Iisus luase tină de jos și făcea cu degetele Lui

un fel de pastă — lucruse deci — unse ochii orbului cu ea, și orbului i se deschisese ochii. O parte din farisei, nu cei mai pripiți, ci cei mai duri, legalisti, s-au oprit doar la călcarea simbetei și, folosind un raționament pe cît de simplu pe atît de rigid, fără drept de apel, au decretat:

— „Omul acesta nu-i de la Dumnezeu, pentru că nu ține simbăta”.

Altă parte, cu bătaia minții mai lungă, mai deștepti poate, dar nu mai puțin aspri și răi, întrezărind posibile obiecțiuni (Cum să nu fie de la Dumnezeu, cînd a făcut o astfel de minune?), s-au gîndit că meargă mai la adînc, la rădăcina întîmplării și s-o vestejească de acolo, s-o împiedice să se nască, în ciuda faptului că se născuse! Trebuia contestată minunea:

— „Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni?” au întrebat aceștia. Ia să ne ocupăm de ei mai de aproape. Aduceți pretinsul orb în fața noastră. Și căutați-i fără întîrziere și pe părinții lui. La mijloc e o punere la cale a Nazarineanului, ca să ne îmbrobodească.

L-au adus pe cel ce fusese orb.

— „Tu ce zici de Dînsul?” Omul a răspuns bucuros, cu ceea ce credea el a fi singurul răspuns pe măsura minunii ce se făcuse cu el:

— „Acesta e un prooroc!”, a răspuns el gîndindu-se că și ei se vor bucura și-l vor recunoaște ca atare. Un răspuns de ucis cu pietre, au gîndit însă fariseii. Nu era răspunsul de care aveau nevoie. N-aveau ce face cu așa ceva la dosarul lui Iisus. Au trecut peste dînsul ca și cînd nici nu l-ar fi auzit. I-au chemat pe părinții lui:

— „Știm că acesta-i fiul nostru, au mărturisit ei cu teamă, și că s-a născut orb; dar cum de vede acum, nu știm; sau cine i-a deschis ochii, noi nu știm; întrebați-l pe el, să grăiască el singur despre dînsul, că e vîrstnic”. Niște nemernici și aceștia! Le-au făcut semn să plece.

Au trecut din nou la fiu.

Dialogul se va înfierbînta acum. Tonul se va ridica. Fariseii își vor pierde cumpătul. Logica lor va începe să șchioapete. Vor cădea cînd în comic, cînd în ridicol și fostul orb abia se va reține să nu le-o spună de-a dreptul și să nu ridice din șii. Pe de altă parte, replicile lui vor descoperi limpezimi ale minții de parcă i-ar fi fost și mintea luminată odată cu ochii.

— „Noi știm că omul acesta este păcătos, strigă fariseii din toate părțile. A nesocotit simbăta!” Că a lucrat simbăta o știa și orbul. Nu i se spunea o noutate. Mărturisise mai înainte: „Un om care se numește Iisus, a făcut tină și mi-a uns ochii și mi-a zis: mergi la Scăldătoarea Siloamului și te spală. Și m-am dus și m-am spălat și am văzut”. Povestire sobră, directă, reținută, trecînd din faptă în faptă, aproape făcînd verbele să se ajungă unele pe altele din urmă. Povestire cu economie de cuvinte și cu risipă, cu bogăție de înțelegeri! Așadar știa și orbul vindecat că Iisus făcuse tină, că lu-

† Dr. ANTONIE PĂMĂDEALĂ
Episcopul Buzăului

(Continuare în pag. a 2-a)

Lecție de logică într-o școală de orbi la minte

(Continuare din pag. 1)

crase deci, dar lui nici nu-i trecea prin cap să-L considere păcătos pentru aceasta, și pentru că îl vindecase simbăta. El era fericit, și fericirea îi venise din această lucrare, simbăta, prin acest om, prin acest „prooroc” cum îl credea. Răspunsul său va fi magistral. Puternic și simplu ca observația directă, plin de bun simț și de rigoare logică în aceeași măsură. Și mai ales va fi calm, liniștit, sigur pe sine:

— „De este păcătos, nu știu; una știu, că am fost orb și acum vâd!” Și o ținu una, că una știe și nimic altceva, deși mai știa și altceva, după cum vom vedea mai departe. Iși dădea desigur seama că trebuia să plece de la evidența necontestabilă, deoarece aceasta era mai mult și mai presus decât tot ceea ce știa sau credeau că știu preopinții săi. Furioși, aceștia l-au luat din nou la întrebări. Să mai spună odată: cum s-a întâmplat, ce i-a zis Iisus, ce i-a făcut? Sperau cu violență vreodată în ceea ce va declara, vreun capăt de vorbă slabă, ca să-l poată întoarce împotriva sa însuși. Nereușind, s-au întors din nou la Lege, încercând încă o dată să pună argumentul biblic deasupra faptului minunii, ca să discrediteze și minunea și pe taumaturg. Credeau că pot să și-L ia martor împotriva evidenței chiar pe Dumnezeu.

— „Dumnezeu a grăit numai cu Moise”, au zis ei, ignorând declarația celui vindecat despre sine, și întind atacul spre Iisus. Ceea ce i-a spus lui Moise rămâne valabil și adevărat în vecii vecilor. Asta o știm foarte bine. Cum să acceptăm ceva ce contrazice ceea ce i-a spus Dumnezeu lui Moise pe care îl știm că era de la Dumnezeu? „Pe acesta — pe Iisus — nu-L știm de unde este”. Fostul orb prinde din nou prilejul unei replici la fel de sprintene ca și cea dintâi, amestecând-o acum și cu puțină maliție, ba chiar și cu puțin humor, abia disimulat:

— „Tocmai aceasta-i de mirare, că voi nu știți de unde este, și el mi-a deschis ochii!” Voi, atotștiutorii, știți de Moise și de poruncile lui, credeți că Dumnezeu și-a descărcat în el toată știința, înțelepciunea și puterea, după care a rămas mut și neputincios pentru totdeauna, dar iată că Dumnezeu lucrează și prin Acesta pe care voi nu-L știți, și totuși El mi-a redat vederea fără să vă fi întregat pe voi, și fără să se teamă că îl va supăra pe Moise. Și ce era de supărare într-asta? Ce poate fi mai dum-

zelesc, decât să dai vedere unui orb care n-a văzut niciodată lumina? Se pare că aveți minte mai oarbă decât fuseseră ochii mei. În loc să plecați de la această faptă extraordinară, voi plecați de la o poruncă din Lege, cu rosturi în alte împrejurări decât în unele ca aceasta ce s-a făcut cu ochii unui orb, cu ochii mei. După voi, ar fi trebuit să rămân orb, fiindcă L-am întâlnit pe cel care mă putea vindeca, în zi de simbăta. Cine știe dacă l-ași mai fi întâlnit vreodată. La asta de ce nu vă gândiți? Și de ce nu plecați de la faptă când judecați pe cel ce a făcut-o? Voi porniți de la poruncă împotriva faptei. Luptați împotriva evidenței. Cum puteți gândi că aveți dreptate? De ce să fie păcătos Cel ce m-a vindecat, pentru că a lucrat simbăta, și nu dumnezeiesc, pentru că a dat vedere unui orb din naștere, pentru care fiecare clipă e un infern și o veșnicie de întuneric și nefericire? Simbetei nu i-a făcut nici un rău, dar pe mine m-a inviat din întuneric. Acum și simbăta mea e luminoasă. Mi-a dat-o așa cum a lăsat-o Dumnezeu tuturor oamenilor. A mea era până azi neagră. Nu credeți că judecați pe dos? Judecați astfel pentru că sinteți întunecați de ură împotriva Celui ce m-a vindecat, în loc să vă faceți și voi ucenicii Lui. Asta ar trebui să faceți. Să refacem deci judecata așa cum se cuvine:

— „Știm că pe păcătoși nu-i ascultă Dumnezeu; iar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acela îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii vreunui orb din naștere. Dacă acesta n-ar fi de la Dumnezeu, n-ar putea face nimic”. Așadar e de la Dumnezeu. Și fiind de la Dumnezeu, nu poate fi păcătos.

Discursul acestui om simplu, probabil cerșetor, cum erau toți orbi pe vremea aceea, un dezmăstec zădărnicesc care nu știa nici să scrie, nici să citească, — precum era de așteptat, nu i-a convins pe fariseii care îl anchetau. I-a întărit mai rău. Nu l-au recepționat, pentru că aveau toate intrările blocate. Nimeni și nimic nu-i putea clinti din formulele lor. Scoși din ele, mințile nu le mai lucrau, ca și ale celor care cred că numai ei au dreptate.

În loc să-și schimbe optica, să conceedă că se poate gândi și altfel, anchetatorii au suspendat ancheta și, pur și simplu, „l-au dat afară”, aruncându-i în obraz cuvintele de ocară și dispreț de

când lumea pe buzele infatuaților și ale suficienților: „Tu să ne înveți pe noi?”

*

Iisus nu fusese de față la toată această confruntare dintre farisei și orbul vindecat. Căutau probe împotriva Lui, de aceea nu l-au chemat. E de presupus chiar că Iisus se va fi îndepărtat de locul întâlnirii cu orbul, anume ca să lase Legea să se confrunte, fără El, cu bunul simț, cu evidența și cu logica la îndemina celui mai simplu dintre oameni, ca să se facă de la sine evidentă necesitatea schimbării, a îmbunătățirii ei. Orbul a fost martor onest, așa cum va rămâne până la sfârșitul veacurilor. Căci acest rost i se rânduise lui de la Dumnezeu, în istorie: să dea mărturie despre Iisus ca Domn al Simbetei și trimis de Sus. Încă înainte de a-l vindeca, la întrebarea ucenicilor: „Rabi, cine a păcătuit: acesta sau părinții lui, de s-a născut orb?”, Iisus le răspundea: „Nici acesta n-a păcătuit, nici părinții lui, ci aceasta s-a făcut ca să se arate prin el lucrurile lui Dumnezeu” (Ioan 9, 2—3).

La sfârșit, după ce l-au dat afară din casa în care l-au cercetat, Iisus l-a căutat ca să I se descopere ca Fiu al lui Dumnezeu și să rostească față de el citeva din cuvintele Sale nemuritoare, în aparență criptice, grele, adânci de taină și de înțelepciune, limpezi însă și simple în același timp, după măsura minții celor ce le ascultau. Orbul, fără îndoială, a priceput ce vrea să zică, atunci când i-a spus: „Am venit... ca cei ce nu văd să vadă, iar cei ce văd să fie orbi”. Pentru dînsul sentința aceasta n-a avut deloc aerul de a fi paradoxală, cum ar fi putut părea unora care n-au fost prin apropiere, să fi văzut ce s-a întâmplat cu ochi lui, și cum apoi, fariseii, deși cu ochi deschiși, n-au văzut ce se petrecuse!

*

Orbului vindecat de Iisus nu i-a rămas numele în istorie. I-a rămas doar renumele. Și nu numai pentru că a fost subiectul unei extraordinare minuni, ci și pentru neașteptata lecție de logică pe care le-a ținut-o fariseilor. Istoria a notat în defavoarea lor și faptul că, înfumați, „l-au dat afară” din clasă, fără ca acest lucru să poată împiedica lecția să fie dată drept lecție-model în vecii vecilor.

Așa a fost

Nicolae Titulescu

ERA pe vremea când elocvența feroce a lui Georges Clemenceau (1841—1929) doborâ unu după altu guverne franceze și își îngropa de vii adversarii politici, organizând evenimente care aveau să culmineze în zdrobirea tăvălugului agresor al militarismului Germaniei wilhelmiene în primul război mondial.

La o reuniune internațională de nivel maximal, delegația României apăruse cu o echipă diplomatică în componența căreia se afla, între alții, un foarte tânăr ministru, parcă de finanțe.

I-a venit rindul să-și facă debutul oratoric, pledând pentru poziția adoptată de țara noastră în problemele înscrise pe ordinea de zi.

Și l-a făcut, în condiții excelente, care l-au ridicat dintr-un salt în galeria celebrităților politice și diplomatice ale continentului.

După ce s-au stins ecourile salvei de aplauze cu care exigenta asistență i-a răsplătit capodopera retorică, în sală s-a făcut auzită o voce gravă, dirză ca un mormăit leonin: „Ma feuille est blanche” (Hirtia mi-e albă)!

Vorbise „tigrul”, — cum mai fusese poreclit Clemenceau. „Grupul de ministere” (tombeur des ministères) — și așa i se mai zicea, chiar după ce eșuă la niște alegeri președințiale — obișnuia să ia o bucată de hirtie, pregătindu-se de „masacru” ori de câte ori urca la tribună un debutant. Citeodată, fila de hirtie nu-i ajungea. În cazul la care ne referim, n-avea ce face cu ea: românul Nicolae Titulescu (1889—1941) îi crease ocazia de-a face economie de hirtie.

Specializat în Drept internațional și Economie politică, dotat cu aptitudini retorice rareori întâlnite, Nicolae Titulescu a urcat treptele celebrității rapid și sigur, încit la un moment dat, cineva — diplomatul grec Nikolaos Politis era într-adevăr „cineva”, atunci, în arena politicii mondiale — a declarat că dacă s-ar fi înființat un post de ministru de externe al... Europei, titularul lui ar fi fost neîndoios Nicolae Titulescu.

Ca militant pe arena diplomației mondiale, N. Titulescu „a prezentat o concepție care reflecta dorința de cooperare a popoarelor în vederea menținerii păcii mondiale”, — scrie cineva care a cunoscut excelent omul și opera deopotrivă. (R. Deutsch, — în studiul introductiv la „N. Titulescu, Discursuri”, București, Ed. Științifică, 1967, p. 7). El, după cum subliniază o publicație a românilor din Statele Unite ale Americii, „a purtat o torță de lumină pe drumurile obscure pe care s-a angajat omnia în deceniile dintre cele două războaie. A ieșit un moment învins, dar timpul și istoria i-au dat dreptate deplină”. (Id., ibid.). Timpul și istoria au dovedit — crâncen — că dreptatea și clarviziunea nu erau de partea celor ce l-au îndepărtat brutal din guvern...

„Parlamentarii români și francezi l-au inviat deopotrivă pentru măiestria cu care-și rostea discursurile liber, în principalele limbi europene, iar elita diplomației de la Societatea Națiunilor a încercat adeseori și senti-

mentul satisfacției de a avea în mijlocul ei pe acest maestru al elocinței, dar și sentimentul chinului al geloziei. L-au admirat, cu diferite prilejuri, marile personalități ale culturii românești, ca: Titu Maiorescu și Nicolae Iorga, precum și oratori talentați ca Take Ionescu, Virgil Madgearu, dr. N. Lupu etc. (Id., ibid., p. 15).

Faima lui Titulescu depășise fruntariile Europei. Astfel, la 18 sept. 1930, revista românilor din America de Nord, „Credința”, scria:

„Vraja cuvintelor sale am cunoscut-o și noi, românii din Cleveland și împrejurimi, în anul 1926, când ni s-a dat fericita ocazie de a-l asculta la o conferință în sala „Carpatina”, după ce soluționase în mod fericit pentru țara problema datoriilor românești cu Statele Unite. Valoarea D-sale de mare orator, jurist și bun cunoscător al chestiunilor internaționale se dovedește și prin faptul că anul acesta delegații țării l-au ales (de) președinte al lor în Adunarea Societății Națiunilor”. (Id., p. 16).

Bun român — în înțelesul acreditat prin uz de veacuri al acestei expresii — Nicolae Titulescu a fost în egală măsură creștin ortodox practicant. La timpul său, periodic sibiian „Revista Teologică” (an. XXXV, 1945, nr. 6, p. 262 urm.) — prin condeiul autorizat al unui profesor de teologie, astăzi: I. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului — a prezentat două piese documentare pe cit de duioase, pe atât de semnificative. Iată-le:

„Nu-mi amintesc numele celui ce mi-a vorbit despre sufletul lui Titulescu. Știu numai că mi-a dezvăluit o lume nouă, surprinzătoare, din viața marelui bărbat. De aceea fragmentul ce-l relatez mi-a rămas adînc înscrustat în suflet.

...Era pe vremea strălucitelor lui succese de la Societatea Națiunilor, — grația interlocutorului meu. Mă prezentasem să-i aduc omagiile unui admirator devotat. Și l-am întrebat: „Se spune despre Excelența Voastră că ați fi francmason și indiferent în ale credinței. E adevărat?” Drept răspuns, Titulescu a deschis geanta ce o purta mereu cu el, a scos de acolo o mahramă înflorită în cusături și a desfăcut-o: în ea erau (invelite) două icoane ortodoxe, a Mintuitorului și a Maicii Domnului, — și mi-a spus: „Vezi aceste icoane? Le am de la mama. Le port mereu cu mine. Oriunde aș fi, dimineața și seara, îmi fac rugăciunea în fața lor. Eu cred că ele m-au păzit și mi-au dăruit toate biruințele...” Era mărturisirea uluitoare în simplitatea ei a unui om mare, care cu cât e mai mare cu atât se simte mai aproape de Dumnezeu și de neamul său, în ceea ce constituie inima vieții lui: credința ortodoxă.

Un alt episod: Într-o zi, la Geneva, din nebagare de seamă a valetului, un ambasador străin — care se manifesta ca fervent (romano-)catolic — surprinde pe N. Titulescu în rugăciune. Era dimineața. Mirat, diplomatul îl întrebă: „Se poate? Excelența Voastră sunteți credincios? Dar nu v-ați manifestat niciodată în acest sens.” „Da. Se poate; sunt credincios. Și încă ortodox! Credința însă — în Ortodoxie — nu e paradă, ci smerenie și intimitate...”

...Poate cel ce mi-a dezvăluit aceste scene, citind felul cum le-am povestit, să aibă anumite lucruri de adăugat. Marea personalitate a lui Nicolae Titulescu se poate lămuri din talentul și (din) inteligența lui excepțională, dar și din flacăra credinței ce o nutrea zilnic, ca pe un foc sacru al neamului și al propriului său suflet. Acest fapt nu trebuie uitat, dacă vrem să avem o imagine reală despre măreția lui Nicolae Titulescu, care a dorit să odihnească cu trupul în inima pămîntului românesc.

Tocmai asta vrem, — căci aceasta este adevărul!

Preot prof. Dr. Grigorie Marcu

Rugăciune și răspundere

(Continuare din pag. 1)

În zilele noastre se vorbește tot mai mult și în toate sectoarele de activitate despre simțul datoriei și al răspunderii. Calitatea și valoarea unei activități atîrnă de conștiința răspunderii cu care este făcută.

Cum poate ajuta rugăciunea la dezvoltarea acestui simț de răspundere, atât de necesar în viața credincioșilor?

Adevăratul credincios, care se roagă are convingerea că nu trăiește și nu muncește numai pentru sine, că prin rugăciune și munca lui el aparține semenilor, este legat de ei.

După cum se știe există realmente oameni capabili să se dăruiască pentru binele altora, care au o ținută morală care le ajută să fie capabili de jertfă în activitatea lor. Desigur aceasta le-o dă idealul lor superior de viață, dar resorțul care susține acest ideal îl dă convingerea că ei prin această muncă sint izvoare de binefacere pentru semenii.

Credinciosul socotește rugăciunea ca pe o muncă a inimii, iar munca este pentru el o rugăciune a minților.

El are convingerea că munca lui valorează nu numai energia

fizică ce a depus-o pentru împlinirea ei, nici numai câștigul personal ce-l realizează de pe urma ei, ci binele pe care îl aduce semenilor, societății, patriei.

O mamă care se roagă nu-și părăsește copilul oricât de mari ar fi greutățile sau sacrificiile ce i s-ar cere pentru creșterea lui.

Credinciosul vede în munca sa o colaborare cu Dumnezeu în lucrarea de desăvîrșire a vieții și a lumii.

El nu muncește numai de ochii lumii, numai atunci când este văzut sau lăudat de oameni, ci totdeauna și cu aceeași rivnă și dragoste.

Credincioșii care se roagă serios se caracterizează printr-o îndeplinire conștiințioasă a muncii lor. Rugăciunea aprinde în adîncul conștiinței o lumină, iar din această lumină omul începe să se cunoască pe sine și să înțeleagă datorile care le are în societate. Rugăciunea dă credinciosului o transfuzie de energie care îl ajută să aibă mereu vie în fața lui conștiința răspunderii de viața lui în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

Luminînda

— parafrază —

Lăcașul Tău, Mintuitorule,
il văd împodobit
cu flori de mirt amirosind
și cu isop stropit.

Izvor isbăvitor
cu har și gînd curat,
Duhul Tău e,
Luminătorule.

Dar eu îmbrăcăminte n-am
să pot a-Ți trece pragul;
mi-e haos sufletul hoinar
tot rătăcind — pribeagul.

Curățește haina cugetului meu,
ușurează pașii urcușului greu,
luminează calea spre altarul Tău
și mă-nvrednicește.

Dătătorule de lumină.

V. Pop Băleni

Octavian Goga și unitatea națională

Centenar Octavian Goga

Poetul — profet

Acum o sută de ani, la 1 aprilie 1881, se naștea, în familia preotului Iosif din Rășinari, Octavian Goga, căruia îi va fi urșit să devină la începutul secolului al XX-lea trubadurul suferințelor și năzuințelor românești de dincoace de Carpați. După încheierea cu succes a studiilor superioare la Budapesta și Berlin, O. Goga nu trece dincolo de munți, ci se stabilește în Transilvania, unde va desfășura o fructuoasă activitate literară, publicistică și politică.

Premierea primului volum de versuri, cu conținut social și patriotic, de Academia Română în

fletului și în dreapta și în stînga Carpaților. ... A sosit vremea să ne pătrundem cu toții de trebuința unei mari solidarități. Toate acțiunile noastre trebuie să plece azi din conștiința adîncă a solidarității noastre naționale. Unirea sufletească este supremul nostru ideal. ... La munca de apropiere a românilor de pretutindeni a contribuit și Asociațiunea."

În 1913 pleacă într-o călătorie în Franța și o serie de țări din Occident, iar după izbucnirea primului război mondial, O. Goga rămîne în România, continuînd de acolo cu tenacitate lupta pentru eliberarea Transilvaniei. În tim-

La numai douăzeci și patru de ani, Octavian Goga intra răsănit în literatură cu volumul de Poezii publicat la Budapesta în 1905. Cîteva luni mai tîrziu, era aclamat la București ca poet național și, la propunerea lui Titu Maiorescu, încununat cu premiul pentru poezie al Academiei Române. Prezența fizică a tînărului poet stîrnea valuri de entuziasm în intelectualitatea bucareșteană, iar Ionel Brătianu, citindu-i de la tribună una din poezii, însușea cu aplauze aula Parlamentului. Doar Sadoveanu mai cunoștea, în același timp, o asemenea prematură glorie literară, cu primele sale patru volume de povestiri. Goga se întorcea în Transilvania cu izbînda sigură a unui talent care-l așeza, încă de la început, printre marii poeți ai neamului românesc.

Cum se întîmplă însă deseori în literatură, proaspătului bard nu i-au lipsit nici detractorii. În asemenea cazuri, invidia confracților tulbură apele cu mare sîrguință și, ocolind cu grijă riscurile unei rostiri directe, își aliază acea categorie de critici cu educație și moravuri de vechili ai salonului publicistic, gata oricînd să slujească o formulă sau alta, după împrejurări, capricii sau interese. Unii i-au contestat lui Goga originalitatea, alții i-au găsit slăbiciuni de expresie literară, iar alții, ceva mai subtili, s-au grăbit să-l eticheteze drept "poet ardelean", ceea ce ar fi însemnat, dragă-Doamne, provincial. minor, lipsit de anvergură. Împotriva tuturor acestora s-a ridicat atunci tot un ardelean, Ilarie Chendi — secretar de redacție al revistei "Viața literară", de sub direcția lui George Coșbuc și Ion Gorun — care, în numărul 2 al proaspetei publicații, din 8 ianuarie 1906, scria: "Este el un merit de ajuns a fi poetul unei provincii, sau chiar numai al satului său, dar cine ca Goga a reușit să exprime sentimente generale, nu poate fi mîrginit la atîta. El a intrat pe o poartă cu mult mai largă în literatură și are dreptul să fie judecat nu numai după locul nașterii sale, ci după complexitatea talentului său. Cine l-a înțeles pe Goga numai ca poet ardelean, nu l-a înțeles deloc". Și, întrebîndu-se de ce Goga și-a cucerit cititorii de la primul său volum, "în măsură necunoscută pînă acum în viața noastră literară", același Chendi răspundea: "E melodia curată și nouă a cîntărețului, cîntată din strune proprii, din pieptul cel tînăr și puternic. E cîntecul cel larg și îndrăzneț, cu multe și variate nuanțe, de la cea mai duioasă pînă la cea mai bărbătească expresie de viață. Originalitatea pronunțată, în limbă, în forme, în alegerea subiectelor, — iată ce l-a făcut pe Goga cuceritor".

Am zăbovit înadins printre filele galbene ale unei publicații de acum trei sferturi de veac, numai spre a răspunde unui gînd mai vechi, și anume că ceea ce pe atunci părea o imputare la adresa lui Goga, astăzi se vădește a fi o virtute. Maiorescu spunea că un scriitor nu poate deveni universal dacă mai întîi nu este profund național. În cazul lui Goga, el n-ar fi devenit poet național dacă întîia și marea lui poezie nu ar fi fost transilvăneană. Pe lîngă har și meșteșug, arta presupune și multă, foarte multă autenticitate, legătura directă cu izvorul inspirației, conștiința dramatică a trăirilor personale, participarea nemijlocită la viața semenilor, identificarea cu veacul contemporan, sinteza între tradiție și nouitate. Tînărul Goga se intrupa din aburul unui pămînt pe care se consuma o îndoită suferință, a celor ce slujeau silnic "Țarina bogatului, / Pajura-mpăratului". Plugari și clăcași, fluturi și jale, robi la seceră și mame trîdite încă mai existau și în celelalte ținuturi românești, dar numai în Transilva-

Pr. Bratu, bunicul lui O. Goga

Pr. Iosif Goga, tatăl poetului

anul 1906, i-a conferit poetului un uriaș prestigiu cultural, și în același timp a prilejuit românilor ardeleni o imensă satisfacție. Această simpatie s-a exteriorizat cu ocazia adunării generale a Astreii de la Brașov (1906), cînd la propunerea de a fi ales O. Goga ca secretar literar, cei prezenți l-au ovacionat îndelung, manifestăție ce i-a emoționat profund pe oaspeții de peste Carpați, veniți în număr mare în frunte cu renumitul istoric Nicolae Iorga.

Noii secretari ai Astreii, Octavian Goga și Octavian C. Tăslăuanu vor redimensiona activitățile Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, cel mai însemnat așezămînt cultural românesc din Austro-Ungaria. Concomitent cu culturalizarea maselor largi populare, O. Goga, în numele solidarității naționale, nu pierdea din vedere nici strîngerea legăturilor cu frații de peste Carpați, așa după cum reiese cu pregnanță dintr-un toast rostit la Sibiu, în 1909, cu prilejul unui banchet al Astreii. "Neamul nostru are un singur trup. Șira spinării din acest trup sunt Carpații. Plecîndu-ne urechea vom auzi aceeași limbă și vom surprinde aceleași vibrații ale su-

pul neutralității României începe cea mai dramatică perioadă a vieții sale, pusă în slujba înfăptuirii dezideratului național, ideal la care românii năzuiau de veacuri.

Intr-un asemenea moment crucial al istoriei națiunii, O. Goga se avîntă cu toată energia pentru a susține prin scris și grai desăvîrșirea unității statale. Dacă pînă la declanșarea războiului se impusese ca strălucit poet și renumit ziarist, în noua conjunctură își dezvăluie talentul oratoric, electrîzînd adunările prin verba verbului său, lăsînd posterității discursuri nepieritoare, încercate de patriotism, care însuflețeau pe viitorii luptători gata să-și sacrifice viața pentru realizarea unității naționale.

Chiar din primele săptămîni ale neutralității, O. Goga se lansează într-o amplă campanie publicistică în coloanele ziarului "Adevărul" și apoi în "Epoca", pentru lămurirea opiniei publice din România asupra situației românilor de peste Carpați, care erau supuși la tot felul de persecuții. La "Epoca", în cadrul rubricii "Ardealul vorbește", cele mai profunde analize ale vieții politice ve-

Mihai Sotronic

(Continuare în pag. a 4-a)

nia durerile sociale nu-și puteau nădăjdui izbăvirea decît prin eliberarea națională. "Împăratul" este o umbră neagră a cerului transilvan, el "a încins cu lanțuri" nu numai țarinile și oameții, ci chiar apele Oltului. Poetul devine cutia de rezonanță a tuturor durerilor, vocea lui plînge, suspînă, geme, se revoltă, strigă, detună, prevestește, amenință, avertizează, ca un văzduh în neodihnă. Pentru ora lui artistică, Octavian Goga rămîne, prin excelență, poetul-profet.

Dacă unul din mădulele suferă, suferă trupul întreg. O Transilvanie înstrăinată era durerea întregului neam. Este și aceasta o explicație a faptului că poetul din Rășinari Sibului, cîntînd "Durerea unui neam ce-asteaptă / Demult o dreaptă sîrbătoare" stîrnete interesul, admirația și entuziasmul românilor de pretutindeni, începînd cu cei din capitala Principatelor. Și trebuie pus la inimă adevărul că poezia lui de atunci a fost una din flăcările conștiinței noastre naționale ce avea să ducă la marea Unire din 1918.

Acum cîțiva ani am făcut un popas la Ciucea și, înainte de a intra s-o văd pe doamna Veturia Goga, am urcat treptele monumentalului templu, ca să mă închin la mormîntul poetului. Am găsit acolo pe elevii unui liceu de prin Năsăud, veniți în pelerinaj. Sub soarele cald, în liniștea parcului, cei mai buni dintre ei recitau versuri de Goga, atent urmăriți de profesorul lor de limbă română. Oprit într-o margine și ascultînd vocile tinere, mi se părea că asist la unul din momentele acelor "vremi răzbu-nătoare", care răscumpără nu numai umilînțele neamului ci și pe acelea ale unei poezii ce cobora direct din Andrei Mureșanu și-l prefigura pe Pătru Opincă a lui Aron Cotruș.

Mi-am amintit atunci că, numai cu vreo cîțiva ani înainte, fusese de față la un ospăț de nunță într-o comunitate românească din America de Nord. Ca în orice împrejurare de acest fel, muzica, veselie, glumele, voia bună se revărsau din belșug. La un moment dat, lăutarii au prins a

așeza pe strune un cîntec pe care-l auzisem nu numai în copilăria mea, de la mama, ci și — de multe ori — în casa lui Ștefan Feraru din Troy-ul Michiganului, purces și el, ca mulți alții, de mic, cu părinți necăjiți, din Săliștea Sibului: "De ce m-ați dus de lîngă voi...". În clipa aceea s-a făcut tăcere, iar în cea următoare s-au ridicat mai multe voci deodată, ca la o poruncă a sufletului ce tresărea din adîncuri, innodînd melodia cu vorbele: "... De ce m-ați dus de-acasă?...". De necrezut cît de mulți cunoșteau cuvintele cîntecului, unii cu aproximații și poticniri, alții cu o memorie desăvîrșită, atît din cei mai vîrstnici cît și mulți din generația a doua, născuți și crescuți pe ferme singurate, unde duhul "de acasă" supraviețuiește înstrăinării. I-am ascultat cu uimire și lacrimi, căci lacrimi se odrăseau de sub genele acelor români îndepărtați de vatra strămoșilor, dar care se regăseau, atunci, în cîntecul acela, pe ultima lui strofă:

"Așa vă treceți, bieți bătrîni,
"Cu rugi la Preacurata,
"Și plînge mama pe ceaslov
"Și-n barbă plînge tata".

I-am întrebat dacă știu de cine sînt cuvintele. Unii își aminteau de numele lui Octavian Goga, alții ridicau din umeri, nedumeriți: un cîntec din Țară.

Puternic și biruitor în conștiința neamului, precum autorul de demult al Mioriței, poetul se re-trăgea, discret, în spatele propriei sale opere.

VALERIU ANANIA

Rugăciune

de OCTAVIAN GOGA

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, Stăpîne,
În fața strălucirii Tale.
În drum mi se desfac prăpăstii,
Și-n negură se-mbracă zarea,
Eu în genunchii spre Tine caut:
Părinte, orînduie-mi cărarea!

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s-adapă.
Din valul lumii lor mă smulge
Și cu povăța Ta-nțeleaptă,
În veci spre cei rămași în urmă,
Tu, Doamne, văzul meu îndreaptă.

Dezleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,
Sădește-n brațul meu de-a pururi
Țăria urii și-a iubirii.
Dă-mi cîntecul și dă-mi lumina
Și zvonul firii-ndrăgostite,
Dă-i raza soarelui de vară
Pleoapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frînge,
Și de durerea altor inimi
Învață-mă pe mine-a plînge.
Nu rostul meu, de-a pururi pradă
Ursitei mașterei și rele,
Ci jalea unei lumi, Părinte,
Să plîngă-n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atîtor doruri fără leacuri,
Dă-mi vîforul în care urlă
Și gem robile de veacuri.
De mult gem umiliții-n umbră,
Cu umeri gîrbovi de povară...
Durerea lor înfricoșată
În inimă Tu mi-o coboară.

În suflet seamănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se zbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înflorate;
Și cum sub bolta lui aprinsă,
În smalt de fulgere albastre,
Înceagă-și glasul de aramă:
Cîntarea pătîmirii noastre.

Temeliile pocăinței

(Continuare din pag. 1)

lateni 5, 22). Unde se află aceste roade, în chip sincer, nefățarnic, acolo se poate bănuși prezența Harului Duhului Sfânt îmbrăcat, întotdeauna, în haina smeritei cugetări. Astfel de creștini sînt numiți de Domnul „săraci cu duhul lor” (Matei 5, 3) căci oricît ar fi de înaintați în virtute, ei se socotesc, în chip sincer, în cugetul inimii lor, nedepșiți, „cel dintîi dintre păcătoși” — cum se numea pe sine Sf. Apostol Pavel, cel înălțat pînă la al treilea cer cu duhul...

Smerenia atrage după sine a doua piatră de temelie a pocăinței, rugăciunea. Desigur, nu orice rugăciune, ci cea smerită ca a vameșului, stăruitoare ca a hananiencii și plină de lacrimi de pocăință ca a lui Petru.

Și rugăciunea este supusă specificului confesional. Unii creștini desfășoară „rozariul” spre a ști de cîte ori a recitat cutare sau cutare rugăciune și este neșpus de trist dacă într-o zi n-a putut rosti numărul prescris din acea rugăciune. Se pare că se poate vedea și aci concepția juridică a creștinului apusean cu privire la mîntuire și la raportul dintre Dumnezeu și om. Alții înțeleg să facă din rugăciune o convorbire cu Dumnezeu, cu text improvizat, în care-și găsesc loc o sumedenie de cereri nu întotdeauna potrivite cu puterea și slava lui Dumnezeu. Pentru unii ca aceștia este potrivit îndemnul Sfîntului Isaac Sirul care zice: „Cere de la Dumnezeu lucruri vrednice de slava Sa ca să fie vrednică ta mare înaintea Lui și să se bucure El de tine... căci precum dacă cineva cere de la un împărat pămîntesc puțin gunoi, nu numai pe sine se necinstește printr-o cerere atît de nevrednică... ci-l face de ocară și pe împărat prin cererea lui, tot așa face și cel care lucruri pămîntesci cere de la Dumnezeu din ceruri. Ingerii privesc la tine cînd te rogi ca să vadă ce ceri tu de la Stăpînul lor și tare mult se veselesc cînd văd că pămînteanul uită de trup și cere cele cerești” (Cuv. 44).

Ortodoxia, urmînd cuvîntul Domnului: „Cînd stați și vă rugați, nu spuneți multe...” (Matei 6, 7) a intuit mai bine rugăciunea vameșului, care e un strigăt izbucnit dintr-o inimă înfrîntă și smerită, ca un jet de apă dintr-un izvor bogat: „Dumnezeule, fili milostiv mie păcătoșului” sau aceea, și mai scurtă, a hananiencii: „Doamne, ajută-mi”. Chiar dacă o veche tradiție de rugăciune păstrată în spiritualitatea orientală recomandă repetarea deasă a cunoscutelor „Rugăciunea lui Iisus”, repetarea ei nu este un act mecanic ci un efort conștient de înlăturare a gîndurilor rele și de înțipărire în minte a numelui lui Iisus — care este „mai presus de tot numele”. Rostirea lui umple mîntea de Har și înlătură puterea vrăjmașului.

O pocăință adevărată presupune această rugăciune neîncetată (I Tes. 5, 17) înțeleasă ca un efort de curățire de patimi și de biruință asupra ispitelor, în vederea unirii cu Hristos.

Dacă smerita cugetare și rugăciunea curată — la care ar trebui desigur să se adauge dragostea cu fiica ei, iertarea, reprezintă temeliile duhovnicești ale pocăinței, se cuvine să amintim și de

temeliile trupești: înfrînarea și postul, care angajează și trupul în lucrarea adevăratei pocăințe. Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă să preamărim pe Dumnezeu și în duhul dar și în trupul nostru ca unul ce este parte integrantă a ființei omenești; ca unul care slujește drept „templu” al sufletului (II Cor. 6, 16).

E greu de închipuit pocăința adevărată fără înfrînare, fără post. Se știe că unii creștini acordă prea puțină însemnătate postului și, în general, deprinderilor ascetice. În schimb, alții duc postirea la exagerări primejdioase pentru a „forța” primirea unor daruri deosebite ale Duhului Sfînt, cum este vorbirea în limbi.

Sfîntii Părinți recomandă postul nu ca un scop în sine, ci ca un mijloc de preamărire a lui Dumnezeu, de înfrînare a pornirilor rele, ca un act de voință care supune trupul rațiunii, sufletului.

În această privință, Sf. Casian Romanul — sintetizînd gîndirea tuturor Sfinților Părinți, ne învață zicînd: „Părinții n-au lăsat un singur chip al împărțirii de bucate, nici aceeași măsură pentru toți, fiindcă nu toți au aceeași tărie și aceeași vîrstă; însă un lucru au rînduit tuturor: să fugă de imbuire și de săturarea pîntecele... căci cu orice fel de hrană se va imbuia pîntecele naște sămînța desfrînării... De bucate numai atîta să ne servim cît să trăim, nu să ne facem robi pornirilor poftelor. Primirea hranei cu măsură și cu socoteală dă trupului sănătate, nu îi ia sfințenia” (Filocalia I, p. 97—98). Postul nu urmărește omorîrea trupului, cum din păcate înțeleg și practică unii creștini, ci disciplinarea lui și îndrumarea pe calea dorită de mîntuire luminată de Har. „Noi nu ne-am învățat să fim omorîtori de trupuri ci de patimi” — declară unul din Sfinții Părinți vrînd să arate prin aceasta, adevăratul sens și rost al postului în lucrarea de pocăință.

Iată doar cîteva din temeliile pocăinței adevărate. Biserica noastră, prin învățătura și practica ei de aproape două mii de ani, nu numai că ne îndeamnă la pocăință, dar ne și pune la îndemînă o experiență vastă, chipuri nenumărate de oameni care au făcut astfel de pocăință, pe care, de multe ori, Dumnezeu i-a preamărit cu daruri alese, în viață ca și după moarte, ale căror pilde și învățături ne pot conduce pe această cale.

Nu avem, deci, trebuință să împrumutăm alte învățături și să recurgem la experiențe străine, adeseori vătămătoare atît pentru suflet cît și pentru trup, ci să le cunoaștem, să le adincim pe ale noastre. Să ne străduim a le pune în practica vieții de toate zilele așa cum ni le propune de veacuri Biserica noastră drept măritoare care din veac s-a făcut una cu poporul nostru românesc.

Pe temelia smeritei cugetări, a rugăciunii curate, a înfrînării și a postului, să clădim pocăința devărată și mîntuirea de suflet la care ne cheamă Biserica în tot cursul anului, dar cu deosebire în aceste „prea cinstite zile” ale Postului Sfințelor Paști, la capătul cărora vom ajunge „să ne închinăm și Sfintei Învierii”.

— „Ceata sfinților a aflat izvorul vieții și usa raiului; să allu și eu calea prin pocăință...”

Alegerea și instalarea noului patriarh al Ierusalimului

În data de 16 februarie a.c., a avut loc alegerea titularului scaunului patriarhal al Ierusalimului, în persoana I.P.S. Mitropolit Diodor de Hierapolis.

Noul patriarh s-a născut în Chios, în anul 1923. S-a călugărit la o vîrstă tînără. În calitate de monah urmează cursurile facultății de Teologie din Atena. Din 1938 se stabilește la Ierusalim, unde este hirotonit diacon în 1943 și preot în 1947.

În 1962 este ales arhiepiscop de Hierapolis, iar cu un an mai tîrziu este numit reprezentant al patriarhului Ierusalimului la Aman, în Iordania.

Festivitatea de instalare ca patriarh a avut loc Duminică, 1 martie 1981, în biserica Învierii din Ierusalim.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române a participat I.P.S. Mitropolit Nestor al Olteniei, înso-

țit de P.C. arhim. Vasile Cornilă, superiorul așezămintelor românești de la Ierusalim și Iordan.

I.P.S. Sa a transmis noului patriarh cele mai calde felicitări din partea Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin și a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, exprimînd totodată speranța că bunele relații dintre Bisericele noastre se vor dezvoltă și se vor întări continuu.

Consultări între Biserica Ortodoxă Română și Patriarhia Ecumenică

O delegație a Bisericii Ortodoxe Române a vizitat Patriarhia Constantinopolului între 9 și 13 martie 1981, avînd în componența ei pe Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, exarhul Patriarhiei Române pentru comunitățile ortodoxe române de peste hotare, Prea Sfințitul Episcop Antonie al Buzăului și Prea Sfințitul Episcop Adrian Hrițcu, conducătorul Arhiepiscopiei ortodoxe române pentru Europa centrală și occidentală.

După sosirea la Istanbul, reprezentanții Bisericii Ortodoxe Române, au fost primiți de Sanctitatea Sa Patriarhul Dimitrie al Constantinopolului, căruia i-au transmis un mesaj din partea Prea Fericitului Patriarh Iustin, salutul său frățesc, dorința continuării și aprofundării bunelor relații tradiționale dintre Biserica Ortodoxă Română și Patriarhia Ecumenică în folosul Ortodoxiei și pentru slujirea marilor idealuri ale contemporaneității de pace și colaborare între toate popoarele și statele. La rîndul său, Întîistătătorul Patriarhiei Ecumenice a rugat să fie împărtășite Prea Fericitului Patriarh Iustin expresia

dragostei și prețuirii față de Biserica Ortodoxă Română, față de poporul român și înalta ocîrmuire a Republicii Socialiste România.

În continuare au fost evocate problemele care preocupă la ora actuală întreaga Ortodoxie, pregătirea în curs de desfășurare pentru convocarea Sfîntului și Marelui Sinod, dialogurile cu celelalte Biserici și confesiuni creștine, legăturile cu marile organizații internaționale creștine.

Aceleași probleme au fost aprofundate în cadrul discuțiilor ce au continuat între delegația Bisericii Ortodoxe Române și o comisie a Patriarhiei Ecumenice formată din Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Maximos al Sardelor, Înalt Prea Sfințitul Chiril al Chaldei, Înalt Prea Sfințitul Gabriel al Coloniei și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Constantin al Derconului, constatîndu-se un deplin acord și dorința armonioasei cooperări în toate cele ce tin de promovarea unității Ortodoxiei și prezența ei în contemporaneitate. Ambele delegații s-au informat apoi asupra activității și preocupărilor fiecărei Biserici reprezen-

tate și au constatat utilitatea consultărilor reciproce cu privire la chestiunile de interes comun.

În ziua de 12 martie, după ce au participat la slujba canonicului Sfîntului Andrei Criteanul în catedrala din Fanar, membrii delegației Bisericii Ortodoxe Române au fost invitați la Sanctitățile Sale Patriarhului Dimitrie la un dejun oficial. Ziua următoare s-au prosternat la mormintele foștilor patriarhi ecumenici din cimitirul ortodox, iar în restul timpului au vizitat celebra „Sfînta Sofia”, rămășițele vechii mănăstiri „Studion”, bisericile monumente istorice și muzee din Istanbul, localul renumitei școli teologice din insula Halki etc.

La 13 martie, înainte de plecarea spre patrie, membrii delegației Bisericii Ortodoxe Române s-au întîlnit din nou cu Sanctitatea Sa Patriarhul Dimitrie și cu membri ai Sfîntului Sinod al Patriarhiei Ecumenice, cu care prilej s-a manifestat de ambele părți satisfacția pentru rezultatul pozitiv al convorbirilor purtate, hotărîrea de a acționa și pe mai departe în spirit de unitate și deplină armonie.

Octavian Goga și unitatea națională

(Continuare din pag. a 3-a)

neau din partea lui O. Goga, demonstrînd că momentul eliberării fraților de peste munți nu mai poate să întîrzie. „Românii din Ardeal de la declararea războiului și pînă astăzi n-au săvîrșit nici un act politic... Este o tăcere care se justifică prin nepuțința de-a vorbi limpede. Toate națiunile nemaghiare din Ungaria au adoptat această tactică a protestării mute... În clipa cînd s-a declarat războiul orice om politic din Transilvania a înțeles, că rostul Vienei în istoria românismului din Ardeal este un capitol încheiat, de domeniul trecutului și că mîntuirea nu mai poate veni decît dintr-un singur loc: de la București.”

Deși era extrem de ocupat, O. Goga în clipele de răgaz avea momente de inspirație lirică sublimă, prin intermediul cărora însuflețea pe conaționali săi în clipele de deznădejde, reamintindu-le și pe această cale însemnătatea desăvîrșirii unității statale. De un succes imens s-a bucurat poezia *Latinitatea strigă din tranșee*, declamată la Arenele române de celebrul actor De Max, care a stîrnit în rîndurile participanților un entuziasm de nedescris. „Acolo-n hora vijeliei crunte / E clocotul visării noastre sfinte / Veniți români! Porniți-vă spre munte! / V-arată drumul morții din morminte / Să nu uitați a veacurilor carte, / Veniți, veniți!... Căci adevăr zic vouă: / Ori vă mutați hotarul mai departe, / Ori veți muri cu trupul frînd în două!”

La viitoarea hotărîre a guvernului pentru a lupta de partea

Antantei (ce asigura unirea Transilvaniei cu România), un rol a parte i-a revenit lui O. Goga, fapt pentru care a atras ura guvernului de la Budapesta. Datorită activității desfășurate în România, lui O. Goga i s-a intentat un proces de înaltă trădare, fiind condamnat la moarte, în contumacie.

Odată cu intrarea României în război, în vederea eliberării Transilvaniei, O. Goga se înrolează ca voluntar pentru a participa la luptele din Dobrogea. Euforia stîrnită în primele zile, cînd trupele române erau biruitoare în Ardeal, este estompată de înfrîngerea de la Turtucaia, iar după aceea oastea română se vede nevoită să părăsească Transilvania, datorită presiunii exercitate de armata germană.

În timpul retragerii spre Moldova, O. Goga trăiește momentele cele mai desnădăjduite ale vieții sale.

După stabilizarea frontului în sudul Moldovei se trece la refacerea armatei și la întărirea moralului tuturor românilor. În acest scop Ministerul Apărării Naționale înființează ziarul „România”, ce va apare de la 2 februarie 1917, avîndu-l ca director pe M. Sadoveanu. În primul număr O. Goga semna editorialul intitulat *Spre biruință*. „Înfiptă în țara Moldovei, ca într-o cetate de piatră, oastea noastră, avînd apa Siretului în față și crestele Carpaților în spate, reînvie astăzi după zidul baionetelor, ascuțindu-și fulgerele de minie...”

Sosirea la Iași a primului batalion de voluntari ardeleni și bu-

covineni, îi prilejui lui O. Goga redactarea unor inspirate rînduri, de o rară vibrație patriotică. În articolul *Au venit ardelenii* reliefează însemnătatea politică a mișcării voluntariatului. „Iată plebiscitul Ardealului îl aduc în ranite acești voluntari, care și-au biruit grija morții cu gîndul învierii celor de-acasă... Pentru Regatul român venirea ardelenilor este cea dintîi sărbătoare a unirii politice ce se va rupe de subt scutul habsburgilor. Soarta a vroit ca din acest oraș al înfrățirii de odinioară să plece și consolidarea de mine. Sufletește această unire a fost întotdeauna.”

Odată cu încetarea ostilităților și încheierea păcii de la București, O. Goga se vede nevoit să părăsească România, îndreptîndu-se spre Franța. În vara anului 1918 se constituie la Paris Consiliul național al unității române, ce-l avea pe Tache Ionescu, președinte, iar O. Goga și V. Lucațiu, vicepreședinți. După Adunarea Națională de la Alba Iulia (1 Decembrie 1918), O. Goga alături de ceilalți conducători politici români aflați în Occident continuă lupta, în vederea recunoașterii de către marile puteri a desăvîrșirii unității statale românești.

La începutul anului 1919, O. Goga se reîntoarce triumfător pe pămîntul României reîntregite, cu idealul împlinit, după ce se străduise atîta, încheind cea mai fertilă perioadă a activității sale politice.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului — președinte; Lucian Făgărășanul, Episcop-vicear — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Lector Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnoredactor: Diac. Ezechiel Oancea.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă P. O. Box 136-137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.